

บันทึก

เรื่อง การสิ้นสุดของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรณีนายกำธร
ลาโซจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (จังหวัดปัตตานี))

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท.๐๓๑๔/๑๑๔๔๐ ลงวันที่ ๑๔
สิงหาคม ๒๕๒๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยปรากฏข่าวทางหน้า
หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง
สมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ได้รับแจ้งการพบศพชายไทยไม่ทราบชื่อ อายุประมาณ ๔๐ ปี
ตายอยู่บนถนนธนบุรี-ปากท่อ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร ซึ่งต่อมาจาก
การชันสูตรพลิกศพและตรวจสอบหลักฐานของผู้ตายในภายหลัง น่าเชื่อว่าผู้ตายเป็นบุคคล
เดียวกับ นายกำธร ลาโซจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี) กระทรวงมหาดไทย
พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๑๐๓ (๒)^๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๔^๒ ของ

^๑ มาตรา ๑๐๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๖ (๑) (๒) (๓) (๖) หรือ (๗)

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๙๗

(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติ
ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็น
สมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ

(๘) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๘๒ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่า
ขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติ

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมือง
ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นซึ่งมีสมาชิกของ
พรรคการเมืองนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่า
ขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๐) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๑) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย
ประมาทหรือความผิดลหุโทษ

^๒ มาตรา ๑๐๔ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึง
คราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อตาย ซึ่งกรณีนี้ต้องดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน ฉะนั้น การที่พบศพชายไทยไม่ทราบชื่อซึ่งมีรูปร่างและหลักฐานน่าเชื่อว่าผู้ตายเป็นนายกำธร ลาชโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี) นั้น ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ในการตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงขอหารือว่า

(๑) กรณีที่มีข้อสันนิษฐานรวมทั้งหลักฐานน่าเชื่ออย่างแน่ชัดว่าผู้ตายเป็นบุคคลคนเดียวกับนายกำธร ลาชโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี) นั้น จะถือเป็นมูลเหตุเพียงพอที่จะตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี)แทนตำแหน่งที่ว่างได้หรือไม่

(๒) การถึงแก่กรรมในกรณีดังกล่าวข้างต้น จะให้เริ่มนับระยะเวลาการสิ้นสุดสมาชิกภาพเมื่อใด กล่าวคือ นับแต่วันตาย หรือนับแต่วันรู้การตาย หรือนับแต่วันที่ทางราชการออกมรณบัตรให้ และกรณีมาทราบการตายเมื่อเวลาล่วงเลยมานานมากแล้ว การที่จะต้องเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน ก็มีปัญหาการเตรียมการเลือกตั้ง ซึ่งไม่อาจดำเนินการได้ทัน จะปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรมตำรวจ) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับปัญหาประการแรกที่ว่า กรณีที่มีข้อสันนิษฐานน่าเชื่ออย่างแน่ชัดว่าผู้ตายเป็นบุคคลคนเดียวกับนายกำธร ลาชโรจน์ นั้น จะถือเป็นมูลเหตุเพียงพอที่จะตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี)แทนตำแหน่งที่ว่างได้หรือไม่นั้น เห็นว่า กรณีนี้ ปัญหาอยู่ที่ว่าหลักฐานแสดงปรากฏชัดเจนนายกำธร ลาชโรจน์ ได้ตายจริงหรือไม่ จะเอาข้อสันนิษฐานมาเป็นมูลเหตุในการตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (จังหวัดปัตตานี) ขึ้นใหม่ไม่ได้ แต่เรื่องนี้ต่อมาปรากฏจากการชันสูตรพลิกศพและหลักฐานแสดงว่า ผู้ตายคือนายกำธร ลาชโรจน์ ดังนั้น กรณีจึงมีหลักฐานเพียงพอว่านายกำธร ลาชโรจน์ ได้ตายจริง และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายกำธร ลาชโรจน์ ได้สิ้นสุดลง ฉะนั้น จึงต้องตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(จังหวัดปัตตานี) ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างเนื่องจากการตายของนายกำธร ลาชโรจน์ โดยอาศัย

ราษฎรขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่แล้วจากการเลือกตั้งทั่วไป และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

อำนาจตามมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) สำหรับปัญหาประการที่สองที่ว่า การถึงแก่กรรมในกรณีดังกล่าวข้างต้นจะให้เริ่มนับระยะเวลาการสิ้นสุดสมาชิกภาพเมื่อใดกล่าวคือ นับแต่วันตาย หรือนับแต่วันรู้การตาย หรือนับแต่วันที่ทางราชการออกมรณบัตรให้นั้น เห็นว่า จะเริ่มนับระยะเวลาการสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันรู้การตายหรือนับแต่วันที่ทางราชการออกมรณบัตรให้ไม่ได้ จะต้องนับแต่วันที่ตายจริง

ส่วนปัญหาที่ถามว่าในกรณีที่ทราบการตายเมื่อเวลาล่วงเลยมานานมากแล้วการที่จะต้องเลือกตั้งใหม่ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน ก็มีปัญหาการเตรียมการเลือกตั้ง ซึ่งไม่อาจดำเนินการได้ทัน จะปฏิบัติอย่างไร นั้น เห็นว่า สำหรับกรณีการตายของนายกำธร ลาชโรจน์ นี้ทางราชการทราบเมื่อเวลาล่วงเลยมาไม่กี่วันนับแต่วันที่นายกำธร ลาชโรจน์ ตาย ยังมีเวลาเพียงพอที่จะดำเนินการเลือกตั้งได้ทันภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๖๔